

Spis treści

1.	Trochę wiadomości z anatomii i fizjologii zatok przynosowych –	
	<i>J. Bożydar Latkowski</i>	11
1.1.	Kilka słów o anatomii zatok przynosowych	11
1.1.1.	Zatoka czołowa	12
1.1.2.	Zatoki sitowe	13
1.1.3.	Unerwienie jam nosa i zatok przynosowych	13
1.1.4.	Unaczynienie jam nosa i zatok przynosowych	13
1.2.	Kłopotliwa sprawa z fizjologią zatok przynosowych: teorie i mechanizmy obronne	14
1.3.	Ochronne znaczenie zatok przynosowych podczas urazów	14
1.4.	Wytrzymałość mechaniczna kości	16
1.5.	Teoretyczne obszary krwawień z nosa i najczęstsze przyczyny	18
1.6.	Premedykacja	20
1.6.1.	Podwiązanie tętnic szyjnych zewnętrznych	20
1.6.2.	Podwiązanie tętnic szyjnych wewnętrznych	21
2.	Metody badania – Piotr Kurnatowski	23
2.1.	Wywiad	23
2.2.	Badanie przedmiotowe	24
2.2.1.	Oglądanie od zewnątrz i badanie palpacyjne	24
2.3.	Rynoskopia	24
2.3.1.	Rynoskopia przednia	24
2.3.2.	Rynoskopia tylna	25
2.4.	Endoskopia	25
2.5.	Badania dodatkowe	25
2.5.1.	Diagnostyka obrazowa	25
2.5.2.	Diagnostyka alergologiczna	33
2.5.3.	Diagnostyka mikrobiologiczna	34
3.	Urazy zatok przynosowych – J. Bożydar Latkowski	35
3.1.	Przestrzeganie podstawowych zasad	37
3.2.	Opracowanie ran	37
3.3.	Uszkodzenia nosowo-oczodołowo-szczękowe	40
3.4.	Urazy czołowo-sitowe	42
3.5.	Urazy zatok czołowych	42
3.5.1.	Urazy zatok sitowych i klinowych	43
3.5.2.	Uszkodzenia zatok klinowych	44
3.6.	Upadki	45
4.	Nowotwory zatok – bez udziału jam nosa – Piotr Kurnatowski	47
4.1.	Nowotwory łagodne	47
4.2.	Nowotwory złośliwe	50
4.3.	Rozpoznanie	53
4.4.	Leczenie – radioterapia oraz inne metody	54
4.5.	Rokowanie	56

5.	Podęjrzenie zapalenia zatok przynosowych –	
	<i>J. Bożydar Latkowski</i>	59
5.1.	Dwa słowa o charakterystyce bólów zatokowych podczas zapaleń	60
5.2.	Zapalenie zatok szczękowych	63
5.2.1.	Ostre zapalenie zatok szczękowych	63
5.2.2.	Przewlekłe zapalenie zatok szczękowych	64
5.3.	Zapalenia zatok sitowych	64
5.3.1.	Ostre zapalenie zatok sitowych	64
5.3.2.	Przewlekłe zapalenie zatok sitowych	65
5.4.	Zapalenie zatok czołowych	66
5.4.1.	Ostre zapalenie zatok czołowych	66
5.4.2.	Przewlekłe zapalenie zatok czołowych	66
5.5.	Ostre zapalenia zatok klinowych	67
5.6.	Urazy ciśnieniowe zatok oraz zapalenia zębopochodne i krwiopochodne ...	67
5.6.1.	Zapalenia zatok u pływaków i nurków	68
5.6.2.	Zapalenia zatok u pilotów i spadochroniarzy	68
5.6.3.	Zapalenia zębopochodne i krwiopochodne	68
5.7.	Zapalenia zatok przynosowych u dzieci	69
6.	Najczęściej występujące powikłania zapaleń zatok	
	przynosowych – J. Bożydar Latkowski	71
6.1.	Powikłania tkanek miękkich w sąsiedztwie zatok	71
6.2.	Powikłania zatokowo-oczodołowe	72
6.3.	Ropne zapalenie powiek	73
6.4.	Powikłania zatokowe wewnątrzczaszkowe	73
6.4.1.	Zapalenie zewnętrznej warstwy opony twardej	74
6.4.2.	Zapalenie wewnętrznej warstwy opony twardej	74
6.4.3.	Zapalenie opon miękkich	74
6.4.4.	Ropień mózgu	75
6.4.5.	Zakrzep zatoki żyłnej jamistej	75
6.4.6.	Zapalenie szpiku kości czaszki pochodzenia zatokowego	75
7.	Postępowanie w zapaleniach zatok – Piotr Kurnatowski	77
7.1.	Postępowanie zachowawcze	78
7.1.1.	Postępowanie farmakologiczne.....	78
7.1.2.	Postępowanie fizjoterapeutyczne.....	83
7.1.3.	Płukanie jam nosa/zatok	86
7.2.	Punkcja zatok.....	88
8.	Izolowane choroby alergiczne zatok – Piotr Kurnatowski	89
8.1.	Leczenie.....	90
8.2.	Postać alergiczna grzybiczego zapalenia zatok	90
9.	Izolowane grzybice zatok – Piotr Kurnatowski	95
9.1.	Grzybniak.....	98
9.1.1.	Leczenie.....	99
9.2.	Postać alergiczna.....	99
9.3.	Postać niealergiczna	99

9.4.	Ostre inwazyjne (piorunujące) grzybicze zapalenie zatok	101
9.4.1.	Leczenie.....	103
9.5.	Przewlekłe inwazyjne grzybicze zapalenie zatok	103
9.5.1.	Leczenie.....	105
9.6.	Przewlekłe ziarniniakowe inwazyjne grzybicze zapalenie zatok	105
9.6.1.	Leczenie.....	106
10.	Mikrochirurgia endoskopowa wewnątrznosowa zatok –	
	<i>Zbigniew Kozłowski</i>	107
10.1.	Zespół	110
10.2.	Rekrutacja/kwalifikacja pacjentów	110
10.2.1.	Nasz sposób postępowania	111
10.3.	Przygotowanie chorego do operacji.....	113
10.4.	Antrostomia środkowa	116
10.5.	Zatoki klinowe.....	121
10.6.	Zatoki sitowe i zatoka czołowa	125
11.	Klasyczne operacje zewnątrznosowe – J. Bożydar Latkowski	129
11.1.	Zewnątrznosowa operacja zatok sitowych metodą Escata	129
11.2.	Zewnątrznosowa operacja zatoki szczękowej metodą Caldwell-Luca	130
11.2.1.	Wnioski.....	132
Piśmiennictwo		133
Skorowidz		137